

โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา	น้ำหนักคะแนน
1	ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	ส. 1.1 1. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน 2. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน 3. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม 4. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคม	พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้หลักธรรม ได้ประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชผู้ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์สำคัญของพระพุทธศาสนา ได้ทรงจัดส่งสมณทูตเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่าง ๆ ส่งผลให้ดินแดนประเทศไทยรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านยอมรับพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นศาสนาสำคัญของชาติ ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสังคมแต่ละสังคม เป็นรากฐานของวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์และมรดกที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ	4	10
2	พุทธประวัติประวัตินสาวกชาดกและศาสนิกชนตัวอย่าง	ส. 1.1 1. วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด 2. วิเคราะห์และประวัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก	พระพุทธเจ้าเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยความดีงาม พุทธสาวกเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่ศาสนา ซึ่งสิ่งสำคัญในการสร้างศรัทธาให้แก่คนทั่วไปพระจริยาวัตรดั่งดงาม คุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง ตลอดจนการศึกษาเรื่องราวของมิตตวันทุกชาดก และราโชวาทชาดกทำให้เป็นคติเตือนใจ	10	10

		ชาดกเรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	ประพุดิตนอยู่ในหลักธรรม นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมปัจจุบันได้		
3	พระไตรปิฎก	ส. 1.1 1. อธิบายโครงสร้างและสาระโดยสังเขปของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ	พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์เก็บรวบรวมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงแก่ประชาชนรวมเรียกว่าพระธรรมวินัยพระไตรปิฎกจึงถือเป็นหลักฐานเรียนรู้หลักคำสอนของพุทธศาสนาสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน	6	10
4	หลักธรรมและพุทธศาสนสุภาษิต	ส. 1.1 1. อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ ปัญหาของชุมชนและสังคม	พระรัตนตรัยประกอบด้วยพุทธคุณ 9, ธรรมคุณ 6, สังฆคุณ 9 ซึ่งมีคุณค่าต่อชาวโลกโดยเฉพาะหลักธรรมเปรียบเสมือนแก่นของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบอริยสัจ4 อันเป็นหลักความจริงอันประเสริฐเพื่อทำให้เป็นหลักในการปฏิบัติตนเพื่อให้พ้นทุกข์ ทมดปัญหารวมทั้งมีการนำสาระคำสอนที่เรียกว่าพุทธศาสน-สุภาษิตซึ่งเป็นการสรุปคำสอนสั้น ๆ แต่แฝงด้วยปรัชญาธรรมคติธรรมที่เป็นข้อคิดสอนใจอันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิต	10	10
5	การบริหารจิตและเจริญปัญญา	ส. 1.1 1. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตแบบโยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบอูบายปลุกเร้า 2. สวดมนต์แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอาณาปานสติหรือตามแนวทาง	มนุษย์มีองค์ประกอบคือร่างกายและจิตใจ ร่างกายที่แข็งแรงเกิดจากการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ในทำนองเดียวกันจิตที่มีคุณภาพดีด้วยการฝึกสมาธิจะส่งผลต่อการพัฒนาปัญญา มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง ทำให้อารมณ์สงบ ทำงานได้ไม่ผิดพลาด	6	10

		ศาสนาที่ตนนับถือ 3. วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 4. ปฏิบัติตนอย่างตามหลักศาสนาที่ตนนับถือเหมาะสมต่อบุคคลต่าง			
6	มารยาทของพุทธศาสนิกชน และการปฏิบัติตนตามศาสนพิธีของศาสนา	ส. 1.2 1. มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด 2. วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธีและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง 3. อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาและ ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง 4. อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธีพิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความ เข้าใจซึ่งกันและกัน	มรรยาทชาวพุทธ จัดเป็นเอกลักษณ์ที่ดั่งามเป็นการแสดงออกของผู้ที่ได้นับถือพุทธศาสนากับมารยาทในสังคมที่ชาวพุทธควรรักษาและปฏิบัติตามแบบอย่างทั้งในด้านสนพิธี เป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่กำหนดไว้ การเข้าร่วมในการประกอบพิธีกรรมตามวันที่มีเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวเนื่องด้วยพระพุทธพระธรรมและพระสงฆ์ เพื่อเป็นการชำระล้างจิตใจให้กิเลสเบาบางลง รวมทั้งยังเป็นการสืบทอดศาสนาไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดๆ เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน	4	10
1	กฎหมายน่ารู้	ส. 1.2 1. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองครอบครัว ชุมชน และ	กฎหมายเป็นกติกาหรือมาตรฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อให้สมาชิกทุกคนปฏิบัติตามผู้ใดฝ่าฝืนย่อมมีความผิดและถูกลงโทษ การที่บุคคลปฏิบัติตาม	5	10

		ประเทศ 2. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส. 2.2)	กฎหมายอย่างเคร่งครัดทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย		
2	พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	ส. 2.1 1. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม 2. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการ ปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน (ส. 2.2)	ระบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองอย่างหนึ่งซึ่ง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองเพื่อ ผลประโยชน์ทุกคนซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้	5	10
3	สถาบันทางสังคม	ส. 2.1 1. วิเคราะห์บทบาทความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม 2. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการ ปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย(ส.2.2)	การที่บุคคลในสังคมให้ความสำคัญกับสถาบันทาง สังคม เช่นสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว สถาบัน ศาสนา เศรษฐกิจและการเมืองการปกครองจะทำให้การ อยู่ร่วมกันในสังคมมีความสุขและสถาบันต่าง ๆ ก็จะมี ดำรงอยู่ได้เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	5	10
4	วัฒนธรรม	ส. 2.3 อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ของวัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชียเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีต่อ กัน	การดำรงชีวิตในสังคมแต่ละสังคมสมาชิกต้องประพฤติ ปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของ ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้ เข้าใจละเอียดลึกซึ้งของวัฒนธรรมแต่ละสังคมเพื่อจะ	5	10

			สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน		
การวัดผลปลายภาคเรียน				30	100
รวมตลอดภาคเรียน				60	60